

DINA RÄTTIGHETER SOM ARBETSTAGARE I FINLAND:

- Du har samma rättigheter som finska arbetstagare
- Du får lön enligt din branschs kollektivavtal
- Du får betalt för övertidsarbete
- Du har rätt till sjukledighet
- Du får introduktion i arbetsuppgifterna
- Du får gå med i en fackförening, där du kan få råd om förmåner och rättigheter på arbetsplatsen
- Om du har problem på jobbet kan du berätta för din arbetsgivare eller Arbetarskyddsförvaltningen

FÖRSÄKRA DIG OM ATT DINA RÄTTIGHETER INTE KRÄNKES PÅ NÅGOT AV FÖLJANDE SÄTT:

- Du saknar arbetsavtal
- Du får inte den överenskomna lönen
- Du betalar inte skatt
- Du diskrimineras på arbetsplatsen, t.ex. på grund av din hudfärg eller religion
- Din arbetsmiljö är inte säker och kan äventyra din hälsa
- Du måste betala någon för att få jobbet, eller blir tvingad att utföra ett jobb som du inte vill göra

KOLLEKTIVAVTAL = Ett avtal mellan arbetstagarnas och arbetsgivarnas föreningar som fastställer arbetsvillkor, så som arbetstider och lön.

ARBETARSKYDDSFÖRVALTNINGEN = Myndighet som avser minska arbetsrelaterade risker för arbetstagarens mentala och fysiska hälsa.

DISKRIMINERING I ARBETET = Ojämlig gärning eller behandling på arbetsplatsen på basis av t.ex. nationalitet, hudfärg, kön, ålder eller religion. Diskriminering i arbetet är ett straffbart brott.

FACKFÖRBUND = Arbetstagarnas förening som försvarar och förbättrar arbetstagarnas arbetsvillkor. Medlemskap är frivilligt. I Finland finns många fackförbund.

MÄNNISKOHANDEL = I arbetsrelaterad människohandel kan arbetstagaren vilsledas eller tvingas till arbete utan arbetsavtal, till för låg lön eller för långa dagar, eller tvingas skuldsätta sig till arbetsgivaren. Hot om våld mot arbetstagaren eller hans familj kan vara ett tecken på människohandel. Människohandel är ett allvarligt brott mot mänskliga rättigheter.

KONTAKTUPPGIFTER:

- Skattebyrån **vero.fi/sv**, skattekortsköranden: **029 497 001**
 - Migrationsverket **migri.fi/sv**: **0295 419 600** må-fre kl. 9-16
 - Finlands Fackförbunds Central-organisations (FFC) telefonrådgivning: **0800 414 004**
 - Arbetarskyddsförvaltningens telefonrådgivning: **029 501 6620**
 - Hjälpssystemet för offer för människohandel: **029 546 3177**
-

SÖKER DU JOBB?

DEN ASYLSÖKANDES FÖRSTA STEG UT I DET FINSKA ARBETSLIVET

TIPS FÖR ARBETSLIVET I FINLAND:

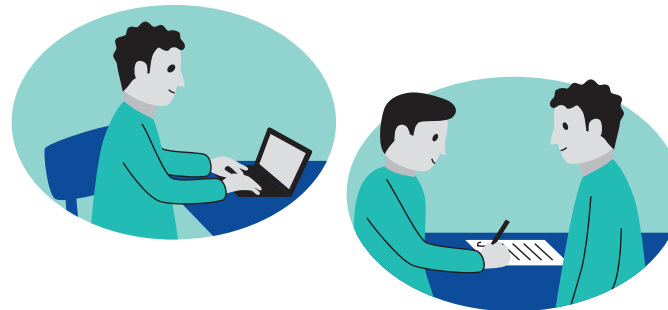
- Kom alltid i tid till jobbet
 - Håll dig till överenskomna arbetsvillkor och lediga dagar
 - Följ instruktioner och regler
 - Be gärna om råd
 - Var självständig och aktiv
 - Var noggrann i jobbet
 - Meddela genast din arbetsgivare om du blir sjuk
 - Sköt om din hälsa och ditt välmående på jobbet
 - Var öppensinnad och tålmodig – det kan ta sin tid att anpassa sig till det finska arbetslivet
-
-

FÖRBERED DIG FÖR JOBBET

- Du kan börja arbeta tre (3) månader efter att du har ansökt om asyl, förutsatt att du hade ett giltigt pass vid tidpunkten. Om du inte hade ett giltigt pass kan du börja arbeta sex (6) månader efter att du lämnade in din asylansökan.
- Det är lättare att hitta jobb om du kan finska eller svenska. Det lönar sig alltid att lära sig språk!
- Utbildning är viktigt. För många av jobben i Finland krävs det en officiell utbildning.
- Arbetsgivaren ber ofta om intyg över utbildning och arbete. Ibland behöver du visa en auktoriserad översättning till finska av dina intyg.
- Om du redan har en examen och behöver information om erkännande av examina i Finland kan du besöka Utbildningsstyrelsens webbsida oph.fi/sv eller Valvira's webbsida valvira.fi/web/sv.
- Det lönar sig att ta reda på om det finns kompletterande utbildningar som du kan avlägga. T.ex. behövs ofta hygienpass för arbete i restauranger, caféer och kök, och inom byggbranschen krävs arbetssäkerhetskort. Kontrollera kursutbudet i din region!
- Du klarar dig bättre på arbetsmarknaden om du har medborgarkunskap. Det finns en Lärobok i samhällsorientering att ladda ner gratis på yhteiskuntaorientaatio.fi. Guiden finns på bl.a. svenska, engelska, arabiska, dari och somaliska.

SÖKA JOBB

- Fundera hurdant arbete du vill söka:
 - Har du ett yrke?
 - Vad har du tidigare jobbat med?
 - Vad har du studerat?
 - Vilka språk kan du?
 - Vilken typs jobb är du intresserad av?
 - Vad är du alldeles särskilt bra på?
- Ta reda på vad det finns för lediga jobb där du bor och kontakta arbetsgivarna. Var öppen för olika arbeten.
- Skriv en arbetsansökan och en meritförteckning, d.v.s. ett CV.
- I Finland söker man ofta jobb på nätet. Du kan fylla i ansökningar på jobbportaler eller skicka ansökningar per mejl.
- Om du är en lämplig kandidat för jobbet kan du bli inbjuden till en intervju. Var förberedd att motivera varför du skulle vara en bra person för jobbet. Arbetsgivaren bestämmer sedan vem hen anställer.

BÖRJA JOBBA

- Det är arbetsgivarens skyldighet att kontrollera om arbetsgivaren har rätt att arbeta i Finland. Arbetsgivaren eller arbetstagaren själv kan begära ett **intyg över rätten att arbeta** från Migrationsverket. Begäran görs med en blankett och kostar 50 euro. Ett kvitto på utförd betalning ska bifogas till begäran. På Migrationsverkets hemsida finns aktuell information om begäran om intyg över rätt att arbeta: migri.fi/sv/begaran-om-intyg.
- Gör upp ett skriftligt avtal med arbetsgivaren. Försäkra dig om att du förstår avtalets innehåll innan du undertecknar det. Ur arbetsavtalet ska framgå till exempel lönen, arbetstiden, anställningens längd och dina arbetsuppgifter.
- Du behöver ett bankkonto för att få din lön. Meddela ditt kontonummer till arbetsgivarens löneräknare så att din lön kan betalas ut. Om du inte kan öppna ett bankkonto kan du be förläggningens personal att få ett PFS-kort så att du kan få din lön.
- Skattekortet är ett mycket viktigt papper! Du kan få ett skattekort på Skatteverkets kontor. Ta med dig förläggningens boendekort. Somliga, men inte alla, skattekontor ger finska personnummer. Meddela skattekontoret ditt bankkontonummer med en blankett för att få eventuell skatteåterbäring.
- Berätta genast för förläggningens personal om du får jobb. Din lön kommer att påverka din mottagningspenning.